

ПОКРОВИТЕЉИ ИЗДАЊА:
МИНИСТАРСТВО ПРОСВЕТЕ,
НАУКЕ И
ТЕХНОЛОШКОГ РАЗВОЈА
РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ И
ОПШТИНА КОВИН

Издавач

Дани ћирилице Баваниште

За издавача

Вера Секулић

Уредник

Вера Секулић

Рецензенти

академик Видојко Јовић

др Миодраг Матицки

Сарадници

др Рајка Уљмански

Љиљана Симић

Лектор

Ана Ђукић

Прелом

Милица Живковић

Технички секретар

Оливера Шура

Корице

Драгица Биљић

Фотографије

Душица Богданов

Тираж 3000

имејл danicirilice@gmail.com

Штампа

„Графос“ Панчево

Баваниште 2015.

Дани ћирилице
Баваниште, 2015.

**З Б О Р Н И К
ДЕЧЈИХ РАДОВА
ТЕМА:
ДА СЕ ЈА ПИТАМ**

Дани ћирилице Баваниште

Да се ја питам, нико не би имао бригу
да ли да купи хлеб или књигу.

Александар Ђорђевић
ученик VI₂ ОШ „Ђеле кула“ Ниш

**Академик Видојко Јовић: Да се ја питам,
увек бих питао децу**

У данашњем свету препуном зла, пакости, неодговорности и себичности има једна велика, васељенска оаза: то су деца, која покушавају да схвате свет и односе међу људима, да се опреме знањем и припреме за ход по мукама што прате свачији живот. Одрасли олако заборављају те дане, те наде, те идеале, као да никада нису били деца! А опет, деца их стално и изнова подсећају, опомињу, па чак и моле да се узму у памет, и учине свет бољим, лепшим, мирнијим, подношљивијим. Неки мисле да је највећа мудрост у животу остати дете, не мирити се са свеопштим злом које изједа људе, а свагда волети људе, биљке и животиње, планине и реке, мора и океане, плаво небо и звездане ноћи. Деца не знају и не схватају чему служе раскош, обест, надменост, када је њима потребно само мало хране, слаткиша, играчака, топла реч и љубав која им се пружа. Деца су та која одржавају вечну ватру весталки, одржавају живот који се стално обнавља и стално обећава да ће бити боље. Деца су највећа нада док их одрасле и зреле године не претворе у нешто друго, па забораве да су и они некад били деца.

Зато, када вас нека мука и невоља снађу, питајте децу.

Др Миодраг Матицки: О награђеним литерарним радовима

За ову годину изабрана је права тема у време опште запитаности. Деца су прихватила изазов и показала у више стотина издвојених радова, песама, приповедака, дијалога, есеја да није на месту наша забринутост за изражајну моћ младих и познавање лепоте коју може да оствари добро употребљен књижевни језик. Најбоља остварења припадају ученицима средњих школа. Поред низа радова у којима се размишља о општим темама: спасу од загађености еко-система, о празним селима, када су у питању радови из заграничја и дијаспоре, о жељи да се нађу у земљи својих корена, жири је посебну пажњу посветио и издвојио оне радове у којима има елемената иновантности, било да је реч о избору тема, било да је реч о успелој књижевној изражајности. По духовитости са елементима сете и немирења издвајају се неколики радови у којима млади полазе од тезе да ништа не треба мењати и да се они питају, да се нико и не треба питати, већ да свако живи свој живот, прионе на послу који воли да ради, да ће свако

наћи свој мир ако воли и поштује своју земљу, своју породицу, пријатеље. Неки радови јесу изванредне приче које могу да издрже и најстрожу конкуренцију. Да поменем рад о деди кога више нема, кога је млади аутор, незрео да премости јаз генерација, својевремено натерао да ућути, а сада би све дао да се деда нађе за столом, макар и за тренутак, како би да му рекао оно што је некада хтео да му каже. Или, рад девојчице из сиромашне породице с много деце, у којем је исказана неописива радост што се родио мали братић, мада ће морати и оно мало млека које им је доступно да деле сада на више делова. Управо радови у којима преовладава искреност, отвореност, добили су највише награда.

**НАГРАЂЕНИ И ПОХВАЉЕНИ
РАДОВИ УЧЕНИКА
ОСНОВНИХ И
СРЕДЊИХ ШКОЛА**

Ева Ћосић, III разред, ОШ „Дринка Павловић“, Београд, прва награда

Да се ја питам, ону девојчицу која седи на мокром бетону у мојој улици и проси ставила бих у клупу, поред себе у школи. Она би изгледала много другачије, с лепом и чистом одећом, репом и цветићем у коси. Да се ја питам, она и ја бисмо се сада заједно враћале кући и причале о догађајима из школе.

Да се ја питам, сада нико не би био у болници и проводио живот лечећи се. Да се ја питам, све би било бесплатно. Свака бака би могла да одведе свог унука у биоскоп или позориште и свако дете би имало дивне играчке. Да се ја питам, сви би проводили зиме и лета на путовањима.

Да се ја питам, сваки дан би био мој рођендан. Да се ја питам, Земља не би била округла већ коцкаста. Да се ја питам, биљке би могле да говоре. Да се ја питам, људи би могли да лете. Какав би то хаос био. Да се ја питам, не би било злих и похлепних људи. Да се ја

питама, све зграде у мом Београду би биле прелепе, с лепим фасадама и цвећем на терасама. Да се ја питама, не би постојала реч „рат“, нити реч „туча“, нити било која реч у вези с ратом.

Да се ја питама, куће и зграде биле би од кекса.

Да се ја питама, звала бих се Тамара, имала бих смеђу и коврцаву косу и на лицу бих имала пегице. Да се ја питама, школа не би било али постојале би жвакаонице. То би била места где се изграш и упознајеш нове пријатеље и игре. Да се ја питама, мој пас би био добар и послушан и уместо Луна звала би се Кенди.

Да се ја питама, а не питама се, ја бих се питала.

Елена Фалуши, IV₂ разред, ОШ „Ђуро Стругар“, Нови Београд, прва награда

Ја сам Елена. Рођена сам и живим у Србији. Србија као земља је мала, али прелепа. Пуна је природних богатстава. Нека од тих блага су откривена и користе се, док друга стрпљиво чекају у реду.

Волим своју земљу. Њена природна лепота ме сваки дан надахњује. Моја љубав према њој креће из срца. Одрасли доста често спомињу неке њене мане и желе да је напусте. Мислим да је то зато што је посматрају само очима. Да би нешто волео и поштовао, треба да пустиш да те срце води. Стално се жале да им нешто смета. Да се ја питам, не би било мана. Како? Нисмо свесни тога да ми сами правимо мане и непријатну околину. Кад би било мање несавесних поступака, све би било лепше и боље. Посматрам парк кроз прозор. Слика коју видим је тужна. Видим групу деце која се „као“ нешто играју. Сетим се дана када сам била у вртићу. Тад још нисмо знали пуно о

компјутерима. Важнији су нам били игра и дружење. Тај парк није лепо сређен, али смо га волели, јер то нам је било место где смо се сви заједно играли, смехом и грајом обасипали сваку љуљашку, клацкалицу и дрво. Данас је то заменила мучна тишина. Нема чак ни нових генерација да нас замене. Када бих се ја питала, деца би мање времена проводила крај компјутера и телевизора. Да бисмо се лепо развијали, потребна је лепота природе. Много тога може да се научи кроз игру у природи. Били бисмо здравији, лепши веселији. Шетам улицом и видим људе физички другачије од себе. Мени то не смета, али знам да се то некима не свиђа. Они ту особу не познају, а суде о њој. Не знам одакле им право да суде о некоме и то само на основу физичког изгледа. Не треба процењивати на основу спољашњости, већ према духовној и умној снази.

Свети Сава нас је учио да су најјаче оружје духовна и умна снага. То можемо само ако нам је срце велико, пуно доброте, љубави и стрпљења. Свака јединка има право на мишљење и изражавање. Треба научити да се поштује и чува оно што имамо и, ако можемо, да помогнемо да то и унапредимо.

Да се ја питам, сваки човек, жена, дете, када би посматрали свет као ја или приближно као ја, било би нам боље и лепше. Треба да отворимо срце једни ка другима. Лепоту наше земље треба да негујемо и чувамо. Све док то не будемо постигли, остаје нам да ће се све једном променити.

**Милица Синђелић, ОШ „Жарко Зрењанин“,
Бока, друга награда**

Да се ја питам, све би лепо било!
Мама и тата се не би играли рата
јер касни татина плата.

Да се ја питам, сви би одрасли радили,
децу би баке чувале и ручак кувале.

Да се ја питам, никоме не би каснила плата
и нигде не би било рата.

Да се ја питам, био би насмејан и мој тата!

**Андреј Лукић, III разред, Дечји боравак
„Слонче“, Београд, друга награда**

Да се ја питам,
свет би био другачији,
био би свачији.

Да се питам, да се питам ја,
нигде не би било рата,
код куће би био свачији тата.

Ружне речи постојале не би,
псовке такође,
љутња би свакога брзо морала да прође.

Планетом би увек владао мир,
људи би често путовали у свемир.
А уместо сваке пушке у баштама би расле
крушке.
Да се ја питам, да се питам ја, свуда би се
поштовали
мама и тата.

Младен Лазић, III разред, ОШ „Филип Вишњић“, Београд, Песничка радионица „Млади песници“, трећа награда

Да се ја питам, сви би ишли стазом Светог
Саве
и он би све учио српску историју.
Карацић Вук учио би нас азбуку,
а Хајдук Вељко како да опстанемо у природи.
Никола Тесла учио би децу како да измишљају
проналаске.
Марко Краљевић учио би нас витештву.
Да се ја питам... кнез Лазар и војвода Живојин
Мишић
приповедали би нам о часном војевању.
Стеван Мокрањац би нас учио да компонујемо
музику.
Јосиф Панчић да разликујемо дрвеће.
Да се ја питам... Јован Јовановић Змај би писао
с нама песме,
Исидора Секулић прве приче.
Надежда Петровић увела би нас у машту боја,
Јован Цвијић у свет биља.
Да се ја питам... Ех!

**Мирјана Јовићевић, III разред, ЈУ ОШ
„Сутјеска“, Подгорица, трећа награда**

Гледам плаву лопту – планету... на њој сви смо заједно. Ипак, знам да нисмо сложни. Да се ја питам, уредила бих свијет другачије. Замишљам да је такав свијет пун бескрајних житних поља, процвјеталих воћњака и мирисних шума. Свијет из мојих снова је без рата и насиља, свијет у коме се куле из снова неће рушити, нити ће се уништавати градови наших дједова. Нема граница међу нама. Нема пасоша.

Размишљајући о свијету у коме желим да живим, сјетила сам се дана када је умро Нелсон Мендела. Да тада никада раније нисам за њега чула. Кроз причу моје учитељице на часу који му је био посвећен схватила сам да се ради о великом човјеку, борцу за људска права. Читав свој живот посветио је борби против рата, мржње, насиље и сукоба. Желио је да проблеме рјешава мирним путем и с разумјевањем. Због тога је био жртва злих људи, који су покушали да га у томе спријече. Тада сам схватила да сви људи на свијету треба да чувају мир и да раде све како би мир био свуда у свијету. Тога дана пожелела сам да у свијету какав ја желим има што више људи као што је био он.

Да се ја питам, фабрике не би производиле оружје него само безбједне играчке. Не би било гладне дјеце и сви би имали кров над главом. Постојали би слаткиши који би били здравији од воћа и поврћа. Умјесто олујних облака што доносе кишу с неба падали би воће и витамини, а понекад и понека играчка и сладолед. Међу људима и дјецом не би било разлика, владали би разумјевање и љубав, а сва дјеца би имала маму и тату, брата или сестру. Дјеца би учила кроз игру и пјесму, сви би имали добре оцјене и били би одлични ђаци, а наставници и учитељи били би добри према дјеци и имали би више разумјевања према њиховим несташлуцима.

Знам да је машта најкраћи пут до среће, али надам се да ће једног дана бити стварност, а не само сан, када са својим другарима на облацима пуним слаткиша будем уживала у животу.

**Зоран Орешчанин, 10 година, Академско
културно-уметничко друштво „Коло“, Копар,
трећа награда**

Ех, да се ја питам, ех, да се ја питам!
Сигурно би било лепо и не би било ратова!
Сигурно би било лепо и било би пуно сватова!
Било би пуно спорта, љубави, гимнастике,
не би било толико непотребне пластике!
И не би било аута, оружја и смећа,
ех, драги моји каква би то била срећа!
Не би деца по свету умирала од глади!
Свако би имао посао, па, да ради!
И по закону би сви морали срећни бити,
чисту воду и млеко пити!

**Теодора Ковачевић, VIII разред, ОШ „Петар
Кочић“, Наково, прва награда**

Да се ја питам, не бих мењала ништа...
Ја немам посебне таленте, нити супермоћи.
Не могу да летим.
Не изводим магију.
Не певам као славуј, нити имам моћ урагана.
Али, да се ја питам, не бих мењала ништа...
Већину дана, облаци у мени излете из мојих
груди и замраче Сунце.
Неких дана, дан никад ни не сване и само, ту и
тамо,
усамљено вечерње небо показује ми своје
бледо лице.
И опет, да се ја питам, не бих мењала ништа...
Јер једино чиме владам јесте уметност
посматрања.
Ја тако добро умем да слушам и гледам, да
упијам све и
жедно тражим последње гутљаје радости и
туге на овом свету.
Моја душа луталица јесте све што имам.
Неких дана, она је слаба, крхка и беспомоћна,
али већину дана и то ми је сасвим довољно.
Јер, ЈА се питам. И не мењам ништа.

Мира Кундачина, IX разред, ОШ „Његош“, Берковићи, прва награда

Да се ја питам, свако дијете би имало бар, по двије-три сестре или брата. Позна се сваки дом у коме одрастају дјеца. Данас се много говори о бијелој куги. Куће су нам све веће, а породице све мање. Удаљавамо се једни од других. Губећи себе удаљавамо се и од Христа, спаситеља душа наших. Робујући пролазним стварима.

Моја породица није таква. Живимо скромно, од свог рада. Све што имамо тешко је стечено. Не тежимо материјалном богатству, јер је све то пролазно. Наш дом је испуњен љубављу и топлином. У њему одраста петоро дјеце, моје сестре и ја.

Сјећам се дана кад нам се родила Јована, најмлађа сестра.

Била је зима. Јануар мјесец. Божић очекујемо с много страха и стрепње: Шта ће нам донијети? Други се радују скупим поклонима, свечаној трпези, одласцима у госте или путовањима. Наша једина жеља била је да нам мама остане жива и здрава, и да се срећна врати с бебом у наручју. Многи су сумњичаво вртјели главом подсмјехујући се што у позним годинама рађа, као да је то срамота. А ми смо вјеровали. Вјеровали смо да ће све опет бити као и прије. Заориће се пјесма у нашем малом топлим дому. Мама ће стићи с бебом у наручју и сви ћемо бити срећни. Док јој помажемо да се смјести у кола хитне помоћи задржавамо сузе, трудимо се да је развеселимо говорећи како ћемо све припремити што треба. На божићној трпези биће све по

нашем православном обичају. Мама нас тјеша говорећи да не бринемо, да ће све бити као и прије, да ће се она вратити насмејана с бебом у наручју.

Гледали смо на пут који је одједном постао дугачак и предугачак. Кола су нестајала у сњежној вејавици. Тата крије поглед од нас.

Ту ноћ нико од нас није спавао. Молили смо се Богу да нам сачува мајку и нерођену сестру, па да и овај Божић с радошћу дочекамо. Ујутро смо поранили да све послове позавршавамо, да обрадујемо мајку кад дође. Нисмо ни слутили шта се дешава у болници, у породилишту. Вјеровали смо да је Бог услишио наше молбе и да ће се, ипак, све срећно завршити.

Како смо се Богу молили и вјеровали тако је и било. На Мали Бадњи дан добили смо сестру, малу Јовану.

Био је то најсрећнији дан у мом животу. Тад сам отворила душу и заплакала. О, како је велика љубав Божија!

Кућу је обасјала нека чудна, божанска свјетлост. Опет је био снијег. Мећава је бјеснела кроз завијане путеве, а ми се ничег нисмо плашили. Пред кућом застаје аутомобил. За неколико тренутака на вратима смо, у татином наручју, угледали мали беби замотуљак. Као да га је изгубила неспретна рода. Из јастучета су провиривали мали тањушни прстићи и чуо се звонак, продоран гласић. Ускоро се пред нама појавила и мама. Покушала је да задржи сузе. „Христос се роди“, рече, и сви заплакасмо.

Побиједили су љубав и наша чиста вјера православна.

**Зоран Дори, ОШ „Жарко Зрењанин“, Бока,
прва награда**

Да се ја питам...

Отопио бих смрзнута осећања и угрејао их новорођеним жељама.

Да се ја питам...

Казнио бих кривце који поткрадају и раскопавају радости, а повратио бих свима безбрижне снове и родни дом.

Да се ја питам...

Мајке не би патиле и рониле тешке сузе. Деца не би била гладна, боса и жељна топле собе.

Да се ја питам...

Болесно дете не би смело дуго на операцију да чека. За то би се морао пронаћи новац, па макар се свега другог одрекли.

Да се ја питам...

Не би у породицама насиља било. Новац, љубомора и немаштина су чудо и зачас промене човека.

Да се ја питам...

Тражио бих да очисте планету од дима и гара и врате нам долине, пуме, бистре реке и питке изворе.

Да се ја питам...

Нико не би залутао у својим сновима. Морао би да застане и да се после пада уздигне.

Да се ја питам...

Пронашао бих путоказ за прошле и будуће сусрете пријатеља.

Да се ја питам...

Порука би моја била громогласна: ВОЛИТЕ, ПРАШТАЈТЕ, ПОМОЗИТЕ, ЧУВАЈТЕ, ПЕВАЈТЕ, РАДУЈТЕ СЕ, ДРУЖИТЕ СЕ, ВЕРУЈТЕ И НАДАЈТЕ СЕ!

Да се ја питам...

Потрудио бих се да вам вратим оно што вам припада: ОСМЕХ НА ЛИЦУ!

**Тодоровић Немања, VI₁ разред, ОШ „Франце
Прешерн“, Београд, прва награда**

Често ми кроз главу пролазе разне слике. Час нестају брзо и нечујно као лептири, час се задрже и ставе траг. И баш из те измаглице мисли извире песма, појављује се прича и оживљава бајка. Да се ја питам, то никада не би престајало јер машта није само шарени лептир већ је и део наслеђа које свако од нас има. Део је наше свакидашњице, наше прошлости и наше будућности.

Реалност ме увек отрежњава. Свакодневне активности не дају много простора за размишљање. Некако се увек враћам Аскиној игри и ако бих пре седео у бурету и посматра светлост и цврчке. Волео бих да поседујем моћ да променим свет, да се све оно лоше избрише, а да постоји само лепота.

Можда би за промену света било довољно да се људи промене. Пре неколико дана у градском превозу једно изненађење.

„Опростите, молим Вас“, рекао сам.

„Не брини, сине, гужва је“, одговорила је старице, а човек који је стајао поред се несмешио.

У том тренутку ми није сметала ни киша која је упорно падала, ни гужва, ни то што вероватно касним. Постојао је само осећај угодности због људске доброте и љубазности. Само што није увек тако, а на мом списку жеља има пуно ствари. И могућих и немогућих.

Желео бих да ме телевизија не подсећа колико је несреће на овом свету. Свакога дана да нас не засипа вестима о рату, страдању. Желео бих да нас родитељи не уче трпљењу уз стална подсећања да друга деца то немају или да би све дала да су на нашем месту. На крају свега, волео бих да сви родитељи долазе на време с посла и то добро расположени, а не цангризави и љути.

Да мене неко нешто пита, живот би био песма. Шарена, лепршава игра, моја и твоја, стална потрага за плавом звездом, том тајном живота која нас све усрећује.

**Милица Ђорђевић, VI₁ разред, ОШ „Сава
Максимовић“, Мраморак, друга награда**

Да се ја питам,
мењала бих свашта.

Ишла бих толико
докле иде машта.

Ратова, свађа,
више не би било,
песме би се певале
и коло се вило.

Класичне би школе
одмах укинула.
Деца су се пуно
због њих заробила.

У Банату нашем
мењала бих климу,
увела бих лето,
а брисала зиму.

Под хитно бих свима
дала добре плате
да нормално живе,
доста је на рате.

Да се стварно питам,
мењала бих свашта.
Ипак ће то остати
само моја машта.

**Ангела Ангеловска, VIII разред, ООУ
„Крсте Мисирков“, Куманово, друга
награда**

Да се ја питам, постојали би градићи у којима би живела само деца. Тако би деца живела мало даље од одраслих и њихових свакодневних брига и обавеза.

Школе не би било, а деца би се образовала у природи. Проучавала би биљни и животињски свет онакав какав је ту на лицу места, дружећи се с биљкама и животињама.

У центру градића била би библиотека пуна деце која уче да читају и пишу од мало веће деца, као што сам ја. Не би било оцена и дневника, претње и кажњавања.

У том дечјем градићу постојало би најлепше и највеће позориште на свету. У њему би глумци били сви, имали би најлепше костиме и играли би само комедије. Дечји смех чуо би се до неба.

Тај градић био би пун паркова, с безброј љуљашки и цвећем, зеленом травом и птичицама свих врста. Свако би дете имало бицикл и возило се с другарима свуда по градићу без страха од аутомобила, јер њих не би било.

Сва деца би живела у једној јединој згради украшеној од њих самих, у свим дугиним бојама. Сви би се лепо слагали и поверавали међусобно, делили би све тајне и радости које детињство носи. Не би било телефона, ни компјутера, већ само најлепше књиге света које бисмо читати пре спавање и сањали најлепше снове.

Јован Цветков, VII₁ разред, ОШ „Ђура Јакшић“, Зрењанин, друга награда

Дете сам равнице. Син ратара, унук земљорадника и праунук паора. Потомак сам својих прадедова који су овом равницом ходали и радили, ратовали и гинули, садили и брали. Не смем то да заборавим.

Тако се почиње. Од породице. Ту лежи благо опстанка једног народа. Оно што понесемо из дома одреди нас какви ћемо људи бити. Прве приче, песме, обичаје и васпитање добио сам у својој породици, која је увек неговала љубав, заједништво, рад и ред. У мојој кући су увек живеле заједно четири генерације и није било проблема. Тако је и сада. Свако од нас има свој задатак, који мора да испуни, али први је увек да се све ради из љубави. Ако се не ради из љубави, нема успеха.

Да се ја питам, прво треба очувати породицу као заједницу младих и старих јер једни од других учимо. Једни другима пружамо руку да не бисмо пали, пружамо љубав да бисмо опстали и дубоке корене сачували. Тако треба бринути и о својој држави, људима, традицији, језику и писму. То

нам је светосавски завет. Њиме смо одређени као народ. Велика је љубав нашег светитеља који нас чува. Данас је потребније него икада да се сви окупимо око Светог Саве, јер се само светосавском мудрошћу проблеми могу савладати. Из његовог учења изашли су српска духовна мисао и част, књижевност и језик.

Знао је то Вук Караџић и зато је сакупио сва духовна искуства предака. Знао је то и Доситеј када је тражио да се језик очисти од страних речи. Знали су то и многи други велики људи, а знао је то и мали човек, мој прадеда. Он се трудио да ми усади врлине православља. Успевао је лако, на најприроднији начин. Живео је мирно и утирао пут својим потомцима. Његових прича ћу се сећати јер су ми оставиле слике моје равнице која је увек била лепа. Он је увек говорио да морамо да се школујемо, али да плодну ораницу не смемо да изгубимо. Она се мора чувати као и крсна слава, вера, језик и писмо. Деда ми је причао о салашу, старом дуду, шкрипавом ђерму, о улицама које су мирисале на багремове и липе. Причао и желео да памтим, баш као што сам запамтио песме чика Јове Змаја, које ми је бака читала. У свет Змајевих песама ушао сам пре наученог првог слова. Из тог света нисам изашао ни сада. Његове песме брује, носе поруку и поуку. Носе смех. Из њих сам учио и васпитавао се. Оне су ме засмејавале, а бака је уживала гледајући ме како растем. Да се ја питам, по школским зидовима требало би да висе панио с Змајевим стиховима. Била би то весела, моћна

радионица сазнања, јер је лако пренети знање када љубав царује у души. Моја бака каже да је љубав најмоћнија сила на свету. Зато је негујмо, преносимо, нека се шири да отера мржњу. Можда још неко размишља као ја, можда још неки дечак жели да сачува традицију, лепу реч, обичаје, да пише ћирилицом и одужи се малом језику. Не смемо да заборавимо ко смо и шта смо као народ издржали. Не смемо да заборавимо Светог Саву, Грачаницу, Жичу и моју равницу. Не смемо одустати од ћирилице, учења и читања. Памтимо, негујмо и волимо своју прошлост, јер ћемо тако боље видети будућност.

Верујем у свој народ и верујем у себе. Имам право на живот испуњен љубављу и напретком.

Ксенија Станковић, VIII₂ разред, ОШ „Васа Чарапић“, Бели Поток, трећа награда

Скривен у белим јутарњим маглама кишовите јесени, Бели Поток се тихо будио из сна. Сунце се полако пробијало кроз скоро оголене гране високог дрвећа, сладећи се кишом с пожутелог лишћа.

Под ногама су пљускале барице, док су улицама текли потоци настали од кише. Мирис свежег пецива и тек пристигле штампе мешао се с јутарњом свежином. У џепу капута пронађох ситнину, пружих је продавцу на киоску и узех новине. Под прстима се још увек могла осетити свежа фарба која је остављала тамне трагове.

„Хиљаду људи остало без посла!“
„Поплаве не јењавају.“ „Силована па мучки убијена девојчица.“ „Без посла још...“ „Штрајк радника у фабрици...“

Још један почетак дана саткан од ружних вести којима нас бомбардују с насловних страна. „Пази где возиш, мамлазе један!“ „Ма немој да ти сад...“ Кренуше увреде на начин вожње, које нервозни возачи упутише

једни другима овог јесењег јутра. Само неколико тренутака касније... „Гледај где стајеш, криво дебела!“ „Не гурај се, ћораво наказо!“, чашћаваху се комплиментима двоје средовечних људи у аутобусу. Боже, колико негативне енергије у само пар минута, а ово јутро је обећавало леп дан с помало сунца.

Силазим из аутобуса и лаганим кораком стижем до школе. Школско звоно нас окупи у учионици. Свађа око места, галама, вика, гуркања, увек исти људи, увек исте увреде. Гледам их, бледо, равнодушно, без сјаја у очима. Осећам како ми груди постају тесне. Осећам енергију од које ме хвата нервоза, безвољност. Постављам себи питање чему све ово, куда иде овај свет, има ли ишта више смисла кад је све тако безвезно, чему снови, чуда, магија, надања, кад је реалност тако сурова. Те сенке иза мене гурају ме у амбис док се светлост коју толико дуго желим тек назире испред мене. Гледам кроз таблу. Време је веома дуго и тешко ако је празно и неиспуњено. Зидови шапћу. Понестаје ваздуха, воље, инспирације за највећа животна дела. Већ дуго туђу бол препознајем у својим грудима. Својатам туђу несрећу и патњу. Шминкам своју стварност њиховим бојама. Навиру мисли, тешке и црне.

То није мој живот, то нису моје речи, то нисам ја!

Пре него што године кроз косу прођу, прошарају је и у њу уплету седе, пре него што постанемо неко ко мрзи цео свет и самог себе у том свету, пре но окривимо друге за своја

незадовољства, недовршене приче, пропуштене прилике и промашене животе, неуспехе, пропаст... пре свега тога хоћу да живим, мењам свет по себи, да имам чега лепог да се сетим и од тих сећања живим кад се седе у косу уплету и младост тако далека буде. Желим да сачувам срце за своје туге које живот носи, да останем јака и дочекам године зрелости. Хоћу да волим док љубав траје, да љубим док ме љубе. Хоћу око себе људе који ме срећном чине, за оне друге под мојим плавим небом места нема. Кључ успеха живљења налази се у нама и у нашим речима – што пре схватимо какав живот желимо и шта од живота хоћемо, бићемо срећнији и задовољнији.

**Адријана Симић, VII₂ разред, ОШ „Доситеј
Обрадовић“, Клупци, трећа награда**

Често чујем речи:
тешка времена за нас мале људе,
а ја желим
да свет баш такав буде.

Да се ја питам,
не би падале досадне кише,
сунце би увек сијало
и никад не би било поплава више.

Да се ја питам,
не би било opakих болести,
ратова, туге и жалости
већ само среће, слоге и радости.

И на крају, да се ја питам,
а не само мама и тата,
ја бих имала сестру
или, можда, још једног брата.

Александар Пепић, V_A разред, ОШ „Свети Сава“, Љубиње, Република Српска, трећа награда

Хеј, свијете, послушај дијете
уважи моје жеље и савјете.
Нека никада не буде рата
нека су са мном мама и тата.

Љубав и само љубав
нека свијетом влада.
Фабрике оружја замијените
фабрикама чоколада.

Свакога дана засадио бих дрво,
нека природа буја и блиста,
тако би и моја душа била чиста.

Нахранио бих гладне,
излијечио болесне,
Био бих прави чаробњак мали,
тако да никоме ништа не фали.

Да сам моћан и да имам дара,
у продавницама би се куповало без пара.
Васпитавао бих дјецу да буду људи
и не би требало никоме да се суди.

И још на крају треба да знате:
„Љубав и радост дијелио бих свима,
јер љубави довољно за свакога има.“

**Страхиња Сејмјановић, VI₅ разред, ОШ
„Вук Караџић“, Кладово, трећа нарада**

Да се ја питам
и да имам моћи,
улепшао бих свима
и дане и ноћи.

Да ублажим тугу
слабим, немоћнима,
да више не буде суза
у дечјим очима.

Да се нико не плаши
да ће бити рата,
и да свако сваког воли
као сестру и брата.

Да се ја питам
и да имам снаге,
многи не би радили
то што данас раде.

Разбојништво и насиље
прошlost би се звали.
На целој планети нашој
правда би владала.

Нахранио бих гладне,
тужне развеселио.
Целом овом свету
срећу бих поделио.

Да се ја питам,
овај би свет савршен био,
нико од људи
зло не би чинио.

Ех, да се ја питам...

**Николина Ерић, V₂ разред, ОШ „Краљ А.
Карађорђевић“, Прњавор, трећа награда**

Да ми дате моћ
да променим овај свет
вероватно бих направила
велики преокрет.

Ако мислите да је то мало,
размислите добро
до чега вам је стало.

Све кад саберем
у овом нашем животу,
лепо би свакоме било
да бар доживи стоту.

Ех, кад бих све могла
памети да научим,
а да се притом не мучим.

Ја понекад имам сјајне идеје
што сигурно успеху воде
али сам само дете
и немам довољно слободе.

Ако икада будем могла
испунити нечије снове,
свет ће личити на оно
што се рајем на земљи зове.

Питају ме многи
шта деци више треба,
ја кажем: много љубави,
а неким само хлеба.

Иако сам још мала
трудим се да све разумем,
ал' овај свет око себе
скоро никако да не умем.

Тешко је у таквом свету живети
а нарочито кад си дете,
свашта би ваљало променити,
а неке од главе до пете.

Ако мислите да је нама деци лако,
пробајте и ви одрасли
да бар мало живите овако.

Мислите да смо мали
и да врло мало знамо, ал' срца су нам велика,
будућност пред собом имамо.

**Милица Тодоровић, ученица II разреда,
Пољопривредна школа са домом ученика
ПК Београд, прва награда**

Сунце би раније изашло, јаче сијало.
Снега би било више, вејао би током целе зиме.
Магла би брже нестајала. Дрвећа би било више
и било би веће, толико да иде чак до неба и
преко, да додирује сјајне звезде. Цвеће би било
и током зиме, шарене главе би вириле из белог
покривача као дечје с прозора. Прозори не би
постојали као ни куће. Сви би живели у
природи, с росом у коси, мирисом маслачка,
босиљка, изворском водом која обликује
каменчиће. Кућа би била поље, врт, шума, кућа
би била зова, вече, светлост, мрак. Не би
постојали мржња, бес, жуч, пелин. Не би било
свађе, препирке око безначајних ситница као
што су новац, аутомобил, мобилни телефон.
Људи би били једнаки: по вери, боји косе, коже
сви би били обучени у лишће и цвеће,
обавијени срећом. Деца би одрастала без
предрасуда. При првом удаху она не би
плакала, већ се смејала. Не би било страха,
страха да не изгубимо љубав или страха од

смрти не зато што љубави и смрти не би било већ због људи који ће волети и након смрти. Срећу би чиниле велике ствари које је лако рећи или учинити. Срећа би настајала осмехом, љубав погледом, а све остало жељом. Ратова не би било, не би имали чиме да се воде и не би било поребе за њима. Крв се не би проливала. Цела планета би била једна држава. Животиње се не би убијале, чак ни међусобно: лав не би јео зечеве, ни ајкуле мање рибе. Људи би се гледали душом, не очима. Сродне душе би се сретале, маме и тате волеле, баке и деке живеле дуже, деца поштовала родитеље. У школи би се играла, а учитељице не би викале. Дрвеће би причало приче у свом хладу људима који дођу да уживају у његовим плодовима. Цвеће би с птицама певало уз помоћ гитара, флаута и труба. Сви би радили оно што воле. Не би било рачуна за струју, воду, кредита, хипотека, пореза на стан, на живот. Осећања се не би крила, то би био грех. Људе би венчавао стари храст уз совину помоћ и огромне књиге храстовог лишћа. Уместо аутобуса који се квари, касне и у којима је гужва, људи би летели. Не, не би имали крила, али би летели, летели помоћу вилинског праха који су добили од своје баке, а она од своје, и који се никада не би могао истрошити. Лопова и крађа, убица и убијених, остављача и остављених не би било, а и ако би се десило да неко нешто украде, одвели би таквог код главног судије, који није човек, већ мрав, и осудили би га да ради. Али не било шта! Морао би да ради на најлепшем месту, на врху планине. Одатле се

види цео свет – пустиње, реке, шуме, све. Ноћу се виде свици како горе. Свако би знао свој посао, нико ни на кога не би викао, не би се љутио. Поштовање би било светиња. Људи се не би борили за чистију планету, за правду, за права деце, људи и животиња, не би доносили законе, не би постојао председник, цар или краљ, јер планета не би била у опасности да ће преживети, нити животиње да ће их убити. Не би било жалбе на хладно или топло време, на загорели ручак, на мужа, децу, на домаћи у школи, плату која касни, мало пара, на интернет који не ради. Владали би хармонија, мир, музика, славило би се сваког дана. Мирис задовољства ширио би се од човека до човека, осмех би био неизлечива и урођена болест без које не може да се живи, али би исто тако био и лек. Зграде, аутомобили, авиони, мобилни телефони, интернет – све би то нестало. Бум! Отвориш очи и нема их! Све би се претворило у плави бескрај спојен с небом. А туга? Она би била сахрањена на истом месту где и бол, сузе, патња, кајање, грех, болест, на месту за које нико не зна, нико осим мене. А ја, ја не бих постојала.

**Христина Митровић, ученица III⁵ разреда,
Прва нишка гимназија „Стеван Сремац“, Ниш,
прва награда**

Шта радимо
Када по нама
Или у нама
Пада киша?

Да ли смо довољно јаки
Да кишу претворимо
У животну храну
И снагу
Од које ћемо
Израсти
Још већи
И јачи?

Или ћемо се повући
И сакрити
Испод црних облака
Наших још тамнијих
Мисли?

Да мене
Неко пита,
После кише
Бивали би
Бољи
И јачи људи!

**Исидора Милошевић, ученица ТЗЗ разреда,
ТШ „Милева Марић Ајнштајн“, Нови Сад,
друга награда**

Каква то неправда између људи мора да постоји? Зашто нечији животи нису вредни погледа, а гласови слушања? Зашто? Када нико не зна њихову причу? Можда ти ућуткани животи имају нешто озбиљно да кажу? Зашто би неко био крив ако би рекао истину, коју крију ови што упорно причају?

Да се ја питам, питала бих људе с врха државе зашто је време овакво? Зашто постоји разлика? Зашто се Дунав чини плавим, иако није плав? Зашто вечност не траје вечно, већ само док смо живи? Питала бих да ли од нас очекују да будемо попут њих? Да ућуткујемо туђе животе? Зашто очекују да се наталитет повећа ако они на све што за децу треба повећавају ПДВ? Да ли се на тај начин богати? Да ли би имали смелости да сами прођу оним запуштеним делом града где преживљавају ућуткани? Шта је њима најбитније у животу?

Зашто живе? Не знам... Али знам да је мени најбитније да правда буде задовољена, јер ми смо такав народ, слојан, а дочекали смо да нам беда куца на врата. Милостињу других, убијање својих, данашња деца не познају ћирилично писмо, не знају химну своје земље, гледају турске серије поред наших серија, толико лепих. Да се облаче у америчку заставу, а наша је прелепа, да забијају прецима ножеве у знак захвалности јер постоје данас? Једемо страно, отровано, надувано... а наше здраво бацамо. Зашто?

Знам да ја не делим правду, жао ми је као и другима који ћуте. Сви се надају бољем времену, јер то обећавају они који пуно причају. Имамо ми пуно питања за истину, али се неће признати, као можда и овај мој састав, јер знате да је тако. Отворите очи, укључите мозак, искључите интернет и укључите се у стваран живот.

**Дуња Цекић, ученица III₁ Прве нишке
гимназије „Стеван Сремац“, Ниш, друга
награда**

Да се питам
Нашла бих излаз из овог места без светлости.
Не би ме обузимао страх
Када је толико тихо да чујем само лупање свог
срца.

Осећам како ме неизбежан мрак спутава,
моја илузија постаје стварност,
дозвољавам да ме савлада овај амбис ума
који онеспособљава моју стварност.

А онда схватам, у овом свету који сам
испрограмирала ништа није реално.
Почињем да осећам своје постојање, говорим
гласно
и поглед ми продире у мрак.

Светлост се као магија појављује,
трептећи се одсликава у мојим очима,
улива ми сигурност
и сама, неуморно, јурим ка њој.
Тло се помера као нестабилна чаура која се
сабија
И чини да осећам њено пуцање.

Пред мојим очима лептир који сабија ваздух.
Разбија јединство постојања, извија се и
издиже
као силуета у сенци енормног месеца.
Скровито плеше. Нестаје у даљини као
слојевита мелодија хорде
коју је све теже чути.

И опет тишина, један дан живота овог бића
оставља траг
као жути лист који се приземљује и помоћу
потпоре ваздуха
дотиче студено новембарско тло.
Границе не постоје.

Да се ја питам,
исписала бих их.

Андријана Арсић, ученица IV₁ Економске школе „Нада Димић“, Земун, литерарна секција „Сремац“, трећа награда

Ево, ево баш сад. Чујете ли и ви? Зажмурите јаче и напрегните се више. Звона моје Грачанице налазе пут до моје душе иако сам километрима далеко од родног краја. Често се у мислима вратим месту где сам рођена, крштена и одакле потиче моја породица и чујем два добро позната звука, звона манастира и жубор реке Грачанице.

Има већ година дана како све слабије чујем шапат Грачанице. Питам се зашто кад звона манастира тако разборито допиру. Кажу да је пре више од шест векова, док су Турци харали тим подручјем, пре Косовске битке и залагања кнеза Лазара за српски народ, река Грачаница однела два живота, али је донела причу за будуће генерације. Младић и девојка, који су хришћанском живљу тог подручја били знани, дуго су своју љубав скривали од родитеља. Тежак је то био период, тешко би њихова љубав добила подршку од старијих, јер су те кобне 1389. сви размишљали о глави, а ретко ко о срцу. Виђали би се ретко, тајно, а и кад би се састали, задржавали су се тек толико да им се тела споје на неколико тренутака – само да осете блискост. На Видовдан су одлучили да своју љубав више неће крити па куд пукло да пукло. Стварно је пукло, али међу

народом, Не слутећи шта све носи тај дан, држећи се за руке, трчали су својим огњиштима, али нису стигли о њих. На мосту, испод којег тече Грачаница, пут су им препречили Турци – Османлије.

Можда су били свесни да поред Турака живи неће проћи. Загледали су се једно другом у очи и рекли: „Кад ова река пресуши, пресушиће и љубав међу људима. Наша тела биће доказ да је некад и постојала.“ С руком у руци попели су се на мост и након изговорених речи окончали своје животе. Дуго се међу народом причало о овом догађају. Кажу да је Свети Вид био сведок тога догађаја, а данас је остало само корење у речном кориту Грачанице уместо њихових преплетених тела.

Тргох се из мисли, спознадох истинитост легенде и пронађох одговор на своје питање. Да се ја питам, почупала бих корење које је данас у речном кориту у којем је усахла моја Грачаница. Доста је било људске пакости, гадости, рана из старих дана, преких погледа, скривања и забрањивања љубави, вођења рата и крвавих мегдана. Да се ја питам, подсетила бих вас, људи, да је љубав покретач живота, а наши животи стоје у месту, иако желе да се покрену. Да се ја питам, певали бисмо од радости, а не у очају јер смо заборавили шта су јединство и слога. Да се ја питам, више бисмо се грлили, љубили, држали за руке, волели путовали, праштали, маштали. Да се ја питам, више бисмо били људи. Грачанко, реко мог живота, да се ја питам, жуборила би ти и данас. О, и те како би жуборила!

**Исидора Крагуљац, ученица III Гимназије
Врњачка Бања, трећа награда**

Пре двадесет година, док су обоје студирали право у Београду, упознали су се Саша и Инес. Њихова прича звучи као југословенска верзија *Ромеа и Јулије* – она је из Осијека, он из Ниша. Усред немирног Балкана, у црна времена заволеше се и узеше. Ни њени ни његови родитељи нису одобравали брак до те мере да ни једни ни други нису ни присуствовали венчању. Саша је завршио факултет, Инес је одустала после друге године јер је затруднела, и кум Мирко им је нашао изнајмљени станчић у Краљеву. Тада се родио мој брат Павле. Две године касније, на свет сам дошла и ја. Иако је завршио право, мој отац је радио где год је могао да нађе посла – било шта што је стављало храну на сто. Мајка је бринула о нама у скућеном једнособном стану. Мрачно време, тешки дани, хаос и немаштина свуда око њих – а они срећнији него икад. Заљубљени и пуни љубави према нама, није било те несреће која би бацила сенку на њихову срећу.

Затим је мој отац отишао на Косово. Инес је испратила вољеног мужа и брижног оца, а вратила јој се празна љуштура тог човека, који ноћима није могао да спава и који је сећања утапао у алкохолу. Вратио јој се човек који је био само бледа сенка пређашњег себе, у чијим очима више није било среће и који се отуђио и од ње и од нас, њихове деце. Наступиле су године лишене оне породичне атмосфере, током којих сам хватала мајку како кришом плаче касно ноћу када је мислила да брат и ја спавамо и током којих сам била блажено несвесна промене која се догодила мом оцу и идеализовала га, склапајући слику савршеног оца од мрвица пажње коју је посвећивао Павлу и мени. Чудно је то, заиста, како је апсурдна та дечја љубав – мајка, која је проводила сваки дан с нама, кувала нам, прала, играла се с нама, учила нас да читамо и пишемо, у мојим очима била је мања од оца чији су једини очински гестови били подсећање да средимо своју собу и да одемо до продавнице, или повремено доношење слаткиша.

Било је рано јутро када је отишао. Носио је два кофера и пробудио ме је звук улазних врата како се отварају, а затим и затварају. Пробудила сам мајку. Угледавши испражњене ормане и кутију у којој су чували новац и накит празну на поду, све јој је било јасно. Истрчала је на улицу у спаваћници таман да види како наша кола замичу за угао. Онда је пала на колена. Није устала док јој нисмо пришли Павле и ја. Осетила сам се као да је она дете, а ја сам њена мама. Дрхтавим гласом

нам је рекла да је тата отишао и да се неће враћати. Те речи су у мојим ушима звучале тако страшно и једноставно немогуће. Још увек се сећам њених изгребаних колена и невешто скрпљене фасаде осмеха која је у месецима који су уследили остала замрзнута на њеном лицу кад год смо брат и ја били у њеном присуству. Осмех, који је избледео само на тренутак, када сам на њене речи да се неће вратити одговорила: „Лажеш!“ То је било пет дана пре мог седмог рођендана. Читав тај рођендан провела сам у наивном ишчекивању да мој тата дође и изненади ме поклоном. Није се појавио. Није се појавио ни за један од следећих једанаест рођендана. Моја мајка је годинама радила сваки посао који је могла да нађе да би нам омогућила какву-такву финансијску стабилност и нормално детињство. Већина кућних послова је с годинама прешла на мене. Дуго након његовог одласка сам готово опсесивно сређивала своју собу и, касније, учила у школи, као да тиме некако желим да му докажем да сам добра ћерка и да заслужујем да нам се врати. Павле је одрастао раније од својих вршњака из жеље да што више помогне нашој самохраној мајци и да буде очинска фигура својој млађој сестри. Ја сам прво држала часове својим друговима и другарицама из школе, затим сам налазила летње послове попут брања малина и продавања сладоледа, а послењих годину дана радим вечерње смене као конобарица петком и викендом.

Да се ја питам, мале девојчице не би требало да верују да им је отац отишао јер нису довољно добре. Да се ја питам, мој брат би имао безбрижно детињство, лишено титуле „глава куће“, која је пре терг него престиж и не би морао да ради на бензинској пумпи с петнаест година да би донео још мало новца у кућу. Да се ја питам, руке моје мајке би и даље биле онако меке као што их се сећам када су ми плеле компликоване плетенице и стављале ми цвеће у косу, а не грубе и испуцале од година и година рада. Да се ја питам, још увек бих имала срећну породицу. Али се не питам. Нико ме није питао да ли желим да ме отац напусти. Живот вас не пита шта вам одговара, он вам само саспе недаће у лице и натера вас да се сукобите са свиме што стави пред вас, а на вама је да ли ћете пливати или потонути у мору изазова. Требале су ми године да прихватим да је са мном све у реду и да нисам крива за његов одлазак. Сада коначно не желим ни да се врати. Али бих лагала када бих рекла да не желим да није ни отишао.

Да се ја пита, очеви не би одлазили.

**Димитрије Коњевић, ученик Пз Четрнаесте
београдске гимназије, трећа награда**

„Да се ја питам“, жалио се деда Раде промуклим гласом, „све бих вас послао на село, па да видим како ћете да се ’фоткате’ и ’куцкате’“.

Седео сам поред њега и празно гледао у телефон. Људи око нас уживали су у породичном окупљању. Мушкарци су седели на двоседу, коментарисали утакмицу и смејали се грохотом, док су жене ћаскале у трпезарији и пијуцкале вино. Деца су весело трчкарала, јурила се и задиркивала.

„Да се ја питам“, поново заусти деда Раде, али овај пут ја га прекинух.

„Чуо сам вас и први пут.“

Неколико тренутака немо смо седели у напуштеном кутку просторије, док намргођени деда не проговори: „Ти мобилни телефони, то је ђубре! Да се ја питам, дао бих вам мотике, а не телефоне!“

„Деда Раде“, склонио сам телефон, „издржите још пола сата док сви не одемо кућама, а онда се жалите колико хоћете“.

Деда Раде презриво фркну и отпи гутљај ракије. „Нису ли те учили поштовању?“ Дедине спојене обрве су се мрштиле. „Да се ја питам, ти би сада клечао на кукурузу!“

Нисам могао више да га трпим. „То су ствари прошлости, као што си и ти, деда Раде. Клечање на кукурузу, батинање, шамарање, све је то прошлост. Ово је ново доба. Данашњи свет се разликује од оног у коме си ти живео. Освести се!“ Осетих погледе на себи. Повисио сам глас више него што сам смео. Сабласна тишина испуни просторију.

Деда Раде доврши ракију и у тишини изађе.

Умро је неколико месеци након тога а да нисмо прозборили ни реч више. Породица је била ожалашћена, а ја сам осећао кривицу. Иако сам показивао супротно, савест ме је изједала, а неколико ноћи провео сам у сузама.

Да се ја питам, вратио бих време уназад и извинио се деда Радету.

**Стефан Адамов, ученик III разреда
Гимназије и економске школе „Бранко
Радичевић“, Ковин, трећа награда**

Доста патила је уметност, доста сакаћене су
музе
Много младих обмануште, уђоше они у замак
блуда
Колико кастрата погубисте, још крици врх
хриди трну
Доста! Ко после саставиће ову земљу
разорену?

Какви су то страшни звуци?
То лепота међ лешинама сва савила се од стида
Давидово лице покрили су црви, и за то Базил
је крив
Авињонске даме силују, Офелија одавно мртва
међу криновима рида!

Морамо устати, у свету идеја још смо млади
Гроб препрека није, узалуд је покров од свиле
Са мртвима уметности ради
Васкрсимо међу мирисом зла цвећа

Да убијемо површност, њихове похотне умове
гњиле
Напред поколења деветнаестогa столећа!

Да се ја питам, ми уклети нисмо
Заслепљени лепотом што под куполом
светског бола спава
Са општег врела ми пили никада нисмо
али ускоро прави Рим спознасмо.

То свет је сплетки, љубав одавно не постоји
За мало опијума са демонима плешу, пред
вратима скакућу голи
Разористе Парнас, сада се тамо куга роји
О, Венеро, проклета да си што им то дозволи!

Поновиће се Безије, доле са све крстом и
посветом
Кренимо већ ноћас, са неба пашће Уран
Бива све хладније, огрнимо се нашом осветом
Славите гротеску, нека понови се романтизам
буран!

Ова тамница мој дом није
Тамница у коју случајно падох давно...

**Љубица Минић, ученица II Гимназије,
Прибој, трећа награда**

Да се ја питам, другови моји,
питала бих вас.
Важно је мишљење ваше,
запитајте се за нас.

Марија екологију тражи,
мир у свету жели.
Да се укину брак и стеге,
свако нирвану да дели.
Анђела уз „Металику“
ужива...
Док Јована мудро ћути и
неки нови свет ствара...
Ева, у мислима,
Лондон портретима осваја.

Огњен има мале жеље,
са девојком да се снађе.
Душан љубав занемари,
кошарка је важна.
Жеља да успе,
много је снажна.
Павле замишљено стоји,
да се он пита...

Миљенко би владао,
Змаја би укротио,
здравим животом живео
и бицикл возио.

Анка кроти научничке
мисли,
атом би на два дела да дели...
Револуцију науке
направити жели.
Док Хадиса иза књига вири...
Да се она пита,
постала би књижевни
жири.
За Цецу и Ану живот
је шала.
Оне би и стих да деле,
само да се сви веселе.

Још пар жеља имале су
и у моје име говориле су.
Не да сви све знају,
већ да се лепо осећају.
Слобода мишљења
и живота да се узвиси.
Да се пријатељство дели
и да се њиме поноси.

**Дејана Шкорић, ученица III₆ Хемијско-
медицинске школе, Вршац, трећа награда**

Речи боле, гризу, комадају
Не нишане у ноге, ни у руке,
Већ право у срце!
Све се залечи, али оно увене.

Тело живи, а оно не куца.
Саплићемо се о сарказам ближњих
На сваком кораку, ново искушење...

Боримо се, често, сами против свих
Никоме поверење не можемо дати.
Не разликују се лажи, истина, кривда и правда.
Осмех се леди у грч.

Бол раздире, али, ипак, успевам
Покрећем мишиће на слаб смешак.
Да покажем колико сам јака.

Да докажем да умем да пливам
у преварама, лажима, сплеткама,
У свим њиховим чудима и ћудима.

И да сам снажнија но икад
Спремна да се борим против зла!

Да се питам, волела бих
Да нам образ остане светао и чист
Да људи бирају мир,
А не рат, светло, а не мрак.

Да не газе туђе снове и жеље,
Да брату пружи руку, стекну нове пријатеље!

**Катарина Беровић, ученица шестог разреда
Српске школе „Свети Сава“, Јоханесбург,
похвала**

...Да се ја питам, живела бих у својој земљи
Србији и довела бих све своје другаре и
другарице из Јужне Африке да виде како је
Србија лепа и да науче српски језик.

**Ивана Вељковић, ученица трећег разреда
Српске школе у Кливленду, похвала**

...Да се ја питам, помогла бих нашој планети
Земљи...

**Анђелија Марков, десет година, Беч,
похвала**

...Да се ја питам, деца не би исмевала друге,
јер стварно важно није да ли је неко црн или
бео,
важно је да је свако од нас весело...

**Милица Радовановић, ученица 9-3 ОШ
„Ристо Пророковић“, Невесеиње, похвала**

...Да се ја питам, у зоре бијеле
Са пјесмом птица орио би се смијех.
Да се ја питам, сви би љубили,
Јер љубав је радост а не гријех...

Марија Симић, Кристијансенд, похвала

...Да се ја питам, учинила бих све да Земља остане чиста. Забранила бих пуно трошења и непотрбног бацања и вратила бих се у старо време када су људи били задовољни с много мање ствари. Ако све уништимо, где ћемо живети?

Стефани Станимировић, ученица седмог разреда ОШ „Јован Дучић“, Шековићи, похвала

...Да се ја питам, разлике међу људима не би било. Сва дјеца би имала довољно укусне хране, а у школи би носили ђачке униформе. Промијенила бих све људе који друге повређују и учинила бих све људе срећнима. То би и мене учинило срећном...

Милица Пиља, 13 година, Аделаид, похвала

...Да се ја питам, отишла бих у Србију да видим шта деца уче у школи, видела бих српске храмове и манастире, Копаоник, Тару и Ђердап. Отишла бих у Србију када има снега, јер ја никада нисам видела снег.

**Вера Секулић: Да се ја питам,
Срби би опет били своји на своме,
па би нам сваки дан био ДАН ЋИРИЛИЦЕ!**

У књизи која је пред вама објављени су литерарни радови 37 награђених и похваљених ученика на конкурс „Дани ћирилице 2015“. Књига је илустрована фотографијама најлепших ликовних радова приспелих на конкурс.

Конкурс за најбољи литерарни рад, најлепши калиграфски рад, иницијал, вез и илустрацију и израду лутке у народној ношњи чине окосницу Дечјег сабора „Дани ћирилице“. Тема конкурса мењала се из године у годину: Вера, Нада и Љубав, Срб, Милосрђе, Доброта, Колевка, Част, Брат, Мостови, Будимо људи, Светиња, Да се ја питам...

На конкурс за најбољи литерарни и најлепши ликовни рад, који је Министарство просвете уврстило у Програм републичких смотри, ове године се одазвало 6.002 учесника из 400 основних и средњих школа из Србије, Републике Српске, Црне Горе, Македоније, Словеније, Румуније, Француске, Енглеске, Аустрије, Немачке, Норвешке, Финске, Кине, Аустралије, Јужне Африке, Америке, Руске Федерације и Канаде.

Овогодишњи „Дани ћирилице“ отворени су 23. маја у 13 сати у просторијама ОШ „Бора Радић“ у Баваништу свечаном доделом награда најуспешнијим учесницима конкурса. Свечаности су, поред награђених ученика, њихових родитеља и учитеља, чланова жирија, водитеља радионица и заинтересоване публике, присуствовали и академик Видојко Јовић,

почасни председник Сабора, и представници Општине Ковин и МЗ Баваниште.

„Дани ћирилице“ покренути су пре 14 година са жељом да допринесу очувању српске културне баштине, језика и писма, песме и игре, старих заната, обичаја и православне вере.

Жири у саставу: др Миодраг Матицки, др Рајка Уљмански, Милена Дорић и Љиљана Симић за литерарне радове и проф. др Сузана Полић, етнолог и музејски сарадник, Јасна Бјеладиновић, проф. Драган Боснић и Владимир Скерлић, за ликовне радове, наградио је 109 и похвалио 34 учесника. Додељене су и две специјалне награде.

Специјалну награду добиле су Кристина и Милица Пиља и њихова бака Јелена Рекић из Аделаиде у Аустралији, које су направиле седам лутака које представљају свадбу у западној Славонији: ту су млада и младожења, кум и кума, младин отац, младожењина мајка и тамбураш.

Посебну награду добили су и ученици четвртог разреда ОШ „Стеван Мокрањац“ из Кобишнице, који су, заједно с родитељима и учитељицом Даниелом Пејчић, направиле седам лутака у влашкој ношњи.

Како су Свети Ћирило и Методије крсна слава Сабора и КУД-а „Аца Обрадовић“, након доделе награда резан је славски колач у присуству многобројних гостију.

Сабор је одржан под покровитељством Министарства просвете и Општине Ковин, уз медијску подршку емисије РТС-а „Жикина шареница“.

Поред књига купљених уз помоћ Министарства просвете, најуспешнији учесници добили су и књиге које су поклонили многобројни издавачи.

Током свечаности трајала је изложба најлепших ликовних радова приспелих на конкурс, и изложба књига које је издало Удружење „Ћирилица“ из Новог Сада.

Многи учесници конкурса могли су се након ручка придружити радионицама веза, керамике, изради украса од разнобојног папира, плетења цветних венаца. Радионицу керамике водио је Михајло Петровић, веза мр Милица Марковић, плетења венаца Гордана Стојановић, са ученицима ССШ „Васа Пелагић“ из Ковина, а израду украса од папира приказала је Марија Анђелковић.

КУД „Аца Обрадовић“ из Баваништа одржао је малу радионицу српког кола.

Током послеподнева одржан је и округли сто на тему „Српска ћирилица“, који је водио Драгољуб Збиљић, председник Удружења „Ћирилица“ из Новог Сада.

Такмичење за најукуснији колач, на коме су се такмичила удружења жена из Баваништа, Малог Баваништа и Долова, добило је три победника, јер жири није могао да одлучи који је од много веома укусних колача најукуснији.

Под окриљем „Дана ћирилице“ 17. октобра одржан је концерт „Велико Ацино коло“, на коме се надиграло више од 200 учесника.

Најлепши ликовни радови излажу се на многобројним изложбама широм Србије, од којих је најпосећенија изложба на Међународном сајму књига у Београду.

Удружење „Дани ћирилице Баваниште“ под покровитељством

Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике
Србије
26222 Баваниште, ул. Жарка Зрењанина бр. 3
тел. 013/751-080 и 065/57-51-080
www.cirilica.org.rs
danicirilice@gmail.com

расписује

К О Н К У Р С

намењен ученицима основних и средњих школа
из следећих области:

1. Литерарни рад на тему
**САЧУВАЈМО ЋИРИЛИЦУ или
НИКАД НЕ ЗАБОРАВИ...**
2. Илустрација мотива из народне песме или приче
3. Калиграфски препис текста народне пословице
4. Иницијал (прво слово имена учесника)
5. Израда лутке у ношњи из бакиног родног краја

Напомене:

- Литерарни рад не треба да буде дужи од једне куцане стране. Илустрација, калиграфски текст и иницијал, у зависности од узраста учесника, могу да буду величине у распону од 20 x 20 до 50 x 70 cm. Калиграфски текст треба да садржи од 10 до 30 речи.
- Илустрација, калиграфски текст и иницијал могу да се изводе у свим димензионалним техникама укључујући вез.
- Лутку висине до 30 cm треба направити од природног материјала и обући је у ношњу из бакиног родног краја, уз обавезну назнаку који је то крај.
- Податке као што су име учесника и ментора, назив школе и разред треба написати на полеђини рада. На лутке и везене радове потребно је да се зашије комадић картона и на њему напишу тражени подаци.
- Одрасле особе могу да учествују ван конкуренције.
- Радови израђени од непостојаних материјала неће бити оцењени.
- Радови се не враћају.
- Резултати Конкурса биће објављени на сајту www.danicirilice.org.rs до 15. маја 2016. године.

Моле се учитељи, вероучитељи, наставници, професори и родитељи да помогну заинтересованим ученицима, као и да најбоље радове доставе на адресу „Дана ћирилице“ до 15. априла 2016. године.

Стручни жири прогласиће три најбоља рада за сваки узраст, а њихови аутори ће добити дипломе и награде. Сви учесници из расејања добиће захвалнице.

Организатор ће наградити и најуспешнијег наставника и прогласити најуспешнију школу.

Додела награда предвиђена је за 21. мај 2016. године

ИЗДАВАЧИ – ДАРОДАВЦИ

1. Вукова задужбина, Београд
2. Матица српска, Нови Сад
3. Чувари ДОО, Београд
4. Компанија Новости АД, Београд
5. Академија СПЦ, Београд
6. Мирослав, Нови Београд
7. САНУ, Београд
8. Народна књига, Београд
9. Прометеј ДОО, Нови Сад
10. Каирос ДОО, Сремски Карловци
11. Клетт ДОО, Београд
12. ЈРЈ ДОО, Земун
13. Пчелица, Чачак
14. СКЗ, Београд
15. Завод за уџбенике, Београд
16. Јасен ДОО, Београд
17. Агора, Зрењанин
18. Службени гласник, Београд

САДРЖАЈ

Академик Видојко Јовић: Да се ја питам, увек бих питао децу.....	5
Др Миодраг Матицки: О награђеним литерарним радовима.....	6
Награђени и похваљени радови.....	9
Ева Ћосић.....	11
Елена Фалуши.....	13
Милица Синђелић.....	15
Андреј Лукић.....	16
Младен Лазић.....	17
Мирјана Јовићевић.....	18
Зоран Орешчанин.....	20
Теодора Ковачевић.....	21
Мира Кундачина.....	22
Зоран Дори.....	24
Тодоровић Немања.....	26
Милица Ђорђевић.....	28
Ангела Ангеловска.....	29
Јован Цветков.....	30
Ксенија Станковић.....	33
Адријана Симић.....	36
Александар Пепић.....	37
Страхиња Сејмјановић.....	38
Николина Ерић.....	40
Милица Тодоровић.....	42
Христина Митровић.....	45
Исидора Милошевић.....	46
Дуња Цекић.....	48
Андријана Арсић.....	50
Исидора Крагуљац.....	52
Димитрије Коњевић.....	56

Стефан Адамов.....	58
Љубица Минић.....	60
Дејана Шкорић.....	62
Катарина Беровић.....	63
Ивана Велковић.....	63
Анђелија Марков.....	63
Милица Радовановић.....	63
Марија Симић.....	64
Стефани Станимировић.....	64
Милица Пиља.....	64
Вера Секулић: „Дани ћирилице“.....	65
Конкурс за 2016. годину.....	68

ЦИП

72